

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet - E-legitimationsnämnden och Svensk E-legitimation (SOU 2010:104)

Transportstyrelsen ställer sig positiv till utredningens arbete och de förslag som redovisas. Transportstyrelsen anser att införandet av en sammanhållen och enhetlig infrastruktur för identifiering och signering främjar utvecklingen på området.

Transportstyrelsen anser dock att det finns några frågor som behöver utredas ytterligare eller förtydligas.

E-legitimationsnämnden

E-legitimationsnämndens uppdrag är bland annat att genom sin verksamhet skapa och utveckla modellen för *Svensk E-legitimation* baserat på ett antal utgångspunkter som beskrivs i utredningen. Genom modellen ska nämnden samordna statens arbete med och användning av metoder och tjänster för elektronisk identifiering och legitimering. Utveckling ska ske genom att E-legitimationsnämndens genomför samverkans- och förankringsaktiviteter med såväl offentliga och privata e-tjänsteleverantörer, identitetsutfärdare, attributsutfärdare samt andra viktiga intressenter. E-legitimationsnämnden ska också verka för att en motsvarande och samverkande infrastruktur för Svensk E-legitimation etableras även för den privata sektorn.

Förvaltning och vidareutveckling av modellen för Svensk E-legitimation är väsentlig för ett framgångsrikt utnyttjande. Det behöver därför tydliggöras hur vidareutveckling och förvaltning av Svensk E-legitimation ska bedrivas. En viktig framgångsfaktor är, enligt Transportstyrelsen mening, att det finns kanaler för effektivt och fortlöpande informations- och erfarenhetsutbyte i samspelet mellan E-legitimationsnämnden och involverade aktörer. Hur en sådan utveckling och förankring kan etableras och fortlöpande vidmakthållas är därför väsentligt för E-legitimationsnämnden att fastställa i konstruktivt samspel med de berörda aktörerna.

Transportstyrelsen vill också framhålla att styrelsen gärna aktivt deltar i detta arbete.

Det är också enligt Transportstyrelsen bedömning en viktig framgångsfaktor att den privata sektorn får tillgång till samma lösning som den offentliga sektorn. Genom det minimeras risken för att multipla lösningar utvecklas.

Det finns enligt Transportstyrelsen också en stor potential för effektivisering i de samordnande insatserna som ingår i E-legitimationsnämndens uppdrag. Inom de e-tjänster som myndigheterna erbjuder idag finns det t.ex. behov vid respektive myndighet att administrera behörigheter (auktorisering). Varje organisation inom offentlig sektor har liknande behov. Ambitionsnivån för E-legitimationsnämnden i de samordnande insatserna behöver därför uttalas.

E-legitimationsmodellen *Svensk E-legitimation*

I utredningen beskrivs den nationella e-legitimationsmodellen Svensk E-legitimation. Transportstyrelsen anser dock att kopplingen mellan en identitetshandling och en e-legitimation i modellen Svensk E-legitimation behöver bli tydligare, eftersom det är viktiga frågor. Det behandlas av utredningen i bilaga 9 (sid 247 ff), men Transportstyrelsen hade gärna sett att frågan hade nämnts redan i utredningens inledning. Hur en person ska identifiera sig för att bekräfta sin identitet och få en korrekt e-legitimation behöver redovisas tydligare, nu hänvisas bara till ett likvärdigt sätt som vid ansökan om en traditionell identitetshandling. Även frågan hur många e-legitimationer en person kan få eller har fått utfärdade behöver klargöras.

Gränsdragning bastjänster och attributsintyg

Utredningen beskriver vilka tjänster som ska ingå i Svensk E-legitimation, däribland *attributsintyg*. Ett *attributsintyg* beskrivs som ett av en attributsutfärdare utställt intyg i elektronisk form med uppgifter om användarens juridiska behörighet, organisatoriska roll eller andra egenskaper.

Det framgår inte av utredningen när det är lämpligt att tillhandahålla information i en bastjänst och när informationen ska tillhandahållas i ett attributsintyg. Transportstyrelsen bedömning är att det därför behöver klargöras ytterligare vad som är skillnaden mellan information i en bastjänst och information i ett attributsintyg.

Servercertifikat

Servercertifikat är en väsentlig del i samverkan mellan myndigheter. Utredningen tar inte upp frågan om sådana certifikat. Hanteringen av server-

certifikat behöver därför enligt Transportstyrelsen mening tydliggöras och det bör ingå i E-legitimationsnämndens uppdrag.

Krav på utfärdade e-legitimationer

Inom Svensk E-legitimation ska alla e-legitimationer som uppfyller de uppställda kraven kunna användas av medborgare och anställda eller uppdragstagare i organisationer för åtkomst till förvaltningens e-tjänster. Till medborgare utfärdas en s.k. *privat e-legitimation* och till anställda eller uppdragstagare utfärdas s.k. *e-tjänstelegitimationer*. Det är användaren själv som får skaffa privat e-legitimation medan det är arbets- eller uppdragsgivaren som ansöker och tilldelar den anställda en e-tjänstelegitimation. Utredningen tar dock inte närmare upp frågan på vilka krav som ska ställas på de e-legitimationer som ska kunna användas i modellen och det behöver därför förtydligas enligt Transportstyrelsens mening. Det gäller följande områden.

När en utfärdad e-legitimation används i myndighetens e-tjänster är det väsentligt att den är – eller fortfarande är – giltig. Det måste därför finnas ett tydligt ansvar och befogenheter för rutiner för när en utfärdad e-legitimation ska börja gälla eller upphöra. Den frågan behandlas inte av utredningen utan behöver klargöras ytterligare.

Transportstyrelsens anser att eventuella kostnader och prissättning för utnyttjandet av attributstjänster behöver förtydligas. För Transportstyrelsens del är t.ex. personnumret (eller samordningsnumret) på användaren ett viktigt attribut i användandet av styrelsens e-tjänster. Det är väsentligt för Transportstyrelsen att alltid ha tillgång till och uppgift om användarens personnummer för att säkerställa att personen är den han eller hon utger sig för att vara, även vid användandet av e-tjänstelegitimationer. Om en kostnad ska tas ut för att användandet av attributstjänster av e-tjänsteleverantörerna blir det ytterligare kostnaderna för dessa utöver den föreslagna årliga avgiften. Det kan i sin tur leda till utvecklingen av e-tjänster hämmas.

Vid användandet av e-tjänstelegitimationer är det också viktigt att kvalitetssäkra dels behörighetsnivåer för respektive legitimation och att det dels tydliggörs i vilken egenskap en person agerar. En person kan dels agera som privatperson men också i egenskap av sin yrkesroll. E-tjänstelegitimationerna behöver utvecklas med hänsyn till att ett företag ofta har olika personer som är i kontakt med myndigheten i olika frågor. Olika personer kan också ha olika behörighet. Det behöver därför framgå av e-tjänstelegitimationerna vilken roll personen har och hur e-tjänsteleverantören ska kunna särskilja dessa personer när de kontaktar myndigheten i olika frågor. Transportstyrelsen anser därför att den frågan behöver utredas ytterligare.

Transportstyrelsens vill också betona vikten av att så många medborgare som möjligt får möjlighet att skaffa e-legitimation inom Svensk E-legitimation. Det är väsentligt att det inte finns personer som hamnar utanför modellen. Inom Transportstyrelsens verksamhet finns det bland annat flera e-tjänster som vänder sig till ungdomar som ännu inte fyllt 18 år. Det gäller främst körkortsområdet. Ungdomar under 18 år har för närvarande inte möjlighet att inneha e-legitimation i samma utsträckning som den som är över 18 år. En viktig framgångsfaktor är därför att så många som möjligt kan skaffa e-legitimation och att ingen utesluts.

Tillitsnivå

Ett väl fungerande tillitsramverk som är i samklang med den internationella utvecklingen och standardiseringen är central för att bygga ett nödvändigt förtroende för Svensk E-legitimation. För att uppnå detta föreslår utredningen en tillitsnivå som motsvarar nivå 3 (AL3) eller högre. Det är också den nivån som ligger närmast de av ramavtalsleverantörerna idag utgivna e-legitimationerna.

Transportstyrelsen anser att olika tillitsnivåer behöver göras tillgängligt inom Svensk E-legitimation. Olika e-tjänster kräver olika nivå av tillit. För flera e-tjänster kan det finnas enklare former av autentisering som är fullt tillräckliga och för andra kan det finnas behov av högre tillitsnivåer.

Teknisk support

Den tekniska supporten m.m. som E-legitimationsnämnden ska svara för beskrivs inte tydligt i betänkandet. Inledningsvis föreslås en årsarbetskraft och för år 2013 föreslås tre årsarbetskrafter som bland annat ska arbeta med detta.

Transportstyrelsens erfarenhet är att det behöver finnas en teknisk support dit privatpersoner och anställda i organisationer kan vända sig när det uppstår problem i användandet av e-legitimationen i myndighetens e-tjänster. Det är centralt att tjänsterna är tillgängliga för användarna och även om e-tjänsterna som erbjuds är enkla att använda kan det ändå uppstå problem. För att gränssnittet mellan aktörernas support gentemot det som E-legitimationsnämnden ska ansvara för bör uppgifterna för nämndens tekniska support klargöras.

Sårbarhetsanalys

Som tidigare uttalats är det väsentligt att tjänsterna inom Svensk E-legitimation är tillgängliga för aktörerna i modellen. Utredningen har inte visat att någon sårbarhetsanalys genomförts på de delar som ingår i modellen. Det framgår bland annat inte vilka tillgänglighetskrav som ställs på attributsintygsgivarna. En sådan analys behöver därför, enligt Transportstyrelsens mening, redovisas.

Körkort bärare av e-legitimation i framtiden

Av utredningen framgår att endast ett registrerat svenskt aktiebolag eller motsvarande utländska företag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska kunna vara utfärdare av Svensk E-legitimation. Transportstyrelsen ser för närvarande över vilka uppgifter som ska finnas i ett körkort. Avsikten är bland annat att införa s.k. chip i körkortet från och med januari 2013. Körkortet kan därmed också bli bärare av e-legitimation. Mot bakgrund av detta anser Transportstyrelsen att också myndigheter ska kunna vara utfärdare av Svensk E-legitimation.

Tidsplan

Målsättningen är, enligt utredningen att infrastrukturen för Svensk E-legitimation vara i drift under våren 2012 och senast per utgången av juni 2012. Transportstyrelsen vill här understryka vikten av att tidsplanen hålls så att verksamhetens system kan anpassas. Om det blir några ändringar är det ytterst viktigt att aktörerna i modellen underrättas löpande.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Staffan Widlert.

I den slutliga hanteringen av ärendet har också deltagit Birger Höök (direktör), Gunnar Öquist (strategisk IT-arkitekt) och Maria Inghamn (projektledare e-förvaltning), den senare också som föredragande tillsammans med Eva Nilsson-Hedman (utredare).

Staffan Widlert
Generaldirektör